

Järveküla Kooli ühiskonnaõpetuse ainekava

Sisukord

[Aine koht kooli õppekava rakendumisel](#)

[6. klass](#)

[9. klass](#)

[Hindamine](#)

[Võimalikud õppekäigud ja lõimingut toetavad tegevused](#)

[Digipädevused](#)

Aine koht kooli õppekava rakendumisel

Ühiskonnaõpetusel on tähtis koht õpilaste sotsiaalse kompetentsuse kujunemises. Ühiskonnaõpetus aitab õpilasel arendada ettevõtlikkust ning kujuneda ennast teostavaks, kaasinimesi arvestavaks, sotsiaalselt pädevaks ja toimetulevaks ühiskonnaliikmeks. Õppetöös väärtustatakse arutlevat ja argumenteeritud suhtlemist, erinevate seisukohtade kuulamist ning põhjendatud arvamuse kujundamist. Õpilasi suunatakse osalema aruteludes, väljendama oma seisukohti lugupidavalt ja tõenduspõhiselt ning hindama kriitiliselt ühiskondlikke teemasid ja erinevaid arvamusi. Ühiskonnaõpetuse tunnis omandatud teadmised, oskused ja hoiakud seostuvad tihedalt teistes õppeainetes (ajaloos, geograafias, inimeseõpetuses jt) õpituga, olles aluseks elukestvale õppele. Ühiskonnaõpetusel on tähtis koht õpilaste väärtushinnangute ja hoiakute kujunemises, nagu ettevõtlikkus, seaduste austamine, töökus, sooline võrdõiguslikkus, kodanikualgatus, sotsiaalne õiglus ja kodanike võrdne kohtlemine, inimõiguste austamine, mõistev suhtumine erinevustesse. Ühiskonnaõpetus kuulub õppeainena valdkonda „Sotsiaalsed“.

6. klass

Ainetundide maht kooli õppekavas on 35 tundi.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) esitab oma teadmisi ja seisukohti selgelt ja veenvalt ning suudab neid põhjendada; loob, kasutab ja jagab infot;
- 2) kirjeldab demokraatia toimimise põhimõtteid ning rakendab neid koolidemokraatias, märkab probleeme koolis, toetab oma käitumise ja osalemisega koolidemokraatiat, osaleb oma klassi otsustusprotsessides demokraatia põhimõtteid arvestades;
- 3) märkab ning arvestab erinevaid huve ja võimalusi ning on valmis koostööks ja kokkulepeteks;
- 4) teab Läänemere-äärseid riike ja näitab neid kaardilt;
- 5) nimetab rahvusvahelisi organisatsioone;
- 6) esitab positiivseid ja negatiivseid näiteid riikidevahelisest koostööst või selle puudumisest;
- 7) nimetab Eestis ja kodukohas elavaid rahvarühmi ning kirjeldab nende kultuuritraditsioone;
- 8) tunneb ära ja toob näiteid kultuurikonfliktide ja kultuurilise diskrimineerimise kohta;
- 9) nimetab Eestis esindatud peamisi usundeid ja tunneb neist ühe kombeid ning tavasid;
- 10) mõistab, et inimesed võivad maailma näha erinevalt;
- 11) toob näiteid erinevatest kultuurinähtustest, millega ta on kokku puutunud;
- 12) teab Eesti riigi valitsemise põhilisi institutsioone ja kirjeldab nende ülesandeid (Riigikogu, Vabariigi Valitsus, Vabariigi President, kohus);
- 13) teab, mis on kohalik omavalitsus, loetleb kodukohas lahendamist vajavaid probleeme ja pakub neile lahendusi;

- 14) teab ja kaitseb seisukohta, et kõik on seaduse ees võrdsed ja peavad seadusi täitma, toob näiteid seaduskuuleka käitumise kohta;
- 15) nimetab inimõigusi ja selgitab nende olulisust;
- 16) nimetab lapse õigusi ja kohustusi, teab õiguste ja vastutuse tasakaalu, märkab laste õiguste rikkumist ja otsib vajaduse korral abi;
- 17) teab ja tunneb Eestis kehtivaid isikut tõendavaid dokumente, toob näiteid nende dokumentide õigest ja valest kasutamisest;
- 18) toob näiteid koostööst oma kogukonnas: kodanikuühendustest ja mõistab kodanikualgatuse vajalikkust, hoiab kogukonna traditsioone, leiab eakohaseid võimalusi eneseteostuseks kogukonna liikmena;
- 19) teab ja toob näiteid, kuidas raha seaduslikult teenitakse;
- 20) teab, millest koosneb eelarve ja koostab eelarve etteantud piires, seab kulutused tähtsuse järjekorda;
- 21) kirjeldab säästmise võimalusi igapäevaelus, toob näiteid, selgitab näidete põhjal vajaduste, soovide ja võimaluste erinevusi;
- 22) märkab ja mõistab tooteinfot ning tunneb tarbija õigusi ja kohustusi;
- 23) teab internetipanga ja pangakaardi (PIN-koodi) turvalise kasutamise reegleid;
- 24) nimetab ohtusid internetis ja selgitab, kuidas end nende eest kaitsta, käitub ohutult;
- 25) planeerib oma aega ja tegevusi;
- 26) leiab ja võrdleb erinevatest allikatest pärit infot, selgitab fakti ja arvamuse erinevust, toob näiteid;
- 27) teab, et autoriõigused on kaitstud seadusega ja autorile tuleb viidata, kasutab viitamist nõuetekohaselt.

9. klass

Ainetundide maht kooli õppekavas on 70 tundi.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) eristab era-, riigi- ja kodanikusektorit, toob näiteid nende tegevustest ja koostööst ühiskonnas ning tunneb üksikisikute võimalusi osaleda nende sektorite töös;
- 2) tunneb Eesti riigi ülesehitust ja halduskorraldust, suhtleb riigi- ja omavalitsusasutustega, leiab vajalikku õigusakti ning kasutab elektroonilist Riigi Teatajat;
- 3) kasutab põhiseadust ja nimetab selle abil Vabariigi Valitsuse, Riigikogu, Vabariigi Presidendi ja kohaliku omavalitsuse peamisi ülesandeid;
- 4) teab riigi juhtimis- ja haldusstruktuuride ameteid;
- 5) selgitab näidete abil võimude lahususe ja tasakaalustatuse põhimõtet;
- 6) teab, mis on õigusriik, selgitab selle toimimise põhimõtteid;
- 7) mõistab seaduste järgimise vajadust ja seaduste eiramise tagajärgi ning teab, kuhu oma õiguste kaitseks pöörduda;
- 8) toob näiteid oma õigustest ja kohustustest koolis, perekonnas ja ühiskonnas, selgitades õiguste ja kohustuste omavahelisi seoseid;
- 9) teab demokraatia toimimise põhimõtteid ning toob näiteid nende rakendamise kohta, toimib demokraatia põhimõtteid arvestades;
- 10) teab ja järgib inimõigusi, märkab nende rikkumist ning kaitseb inimõigusi, seostab demokraatiat inimõiguste kaitsega;
- 11) selgitab avaliku konkursi tähtsust;
- 12) loetleb demokraatliku ja mittedemokraatliku ühiskonna tunnuseid, selgitab, mille poolest need erinevad;
- 13) märkab ohtu demokraatiale enda ümbruskonnas ja ühiskonnas ning on valmis sellele oma võimaluste piires vastu seisma;
- 14) selgitab soorollide ja soostereotüüpsete hoiakute mõju inimese valikutele;
- 15) teab võimalusi ja toob näiteid, kuidas kodanikud ja mittekodanikud saavad mõjutada ühiskonna toimimist;
- 16) analüüsib enda võimalusi kooli ja kogukonna elu ning kohaliku omavalitsuse poliitika kujundamisel;
- 17) teab, mis on sotsiaalne ettevõtlus, ja toob näiteid selle võimalustest;
- 18) selgitab riikide koostööd rahvusvahelistes organisatsioonides (ÜRO, NATO), toob näiteid;
- 19) analüüsib näidete põhjal suur- ja väikeriikide, naaberriikide, demokraatlike ja mittedemokraatlike riikide vastastikuseid suhteid;

- 20) teab Euroopa liidu liikmesriike ja mõistab, miks Euroopa Liidu liikmesriik peab liikmesusest tulenevaid kohustusi täitma;
- 21) toob näiteid Euroopa Liidu kodanike õigustest ja võimalustest, seostades neid enda eluga;
- 22) kirjeldab erinevate majandussüsteemide iseloomulikke tunnuseid ja toimimist;
- 23) teab ja selgitab maksustamise eesmärgid ning üksikisiku õigusi ja kohustusi seoses maksudega;
- 24) teab Eestis kehtivaid makse;
- 25) eristab otseseid ja kaudseid makse ning riiklikke ja kohalikke makse;
- 26) analüüsib valitud erialal tegutsemise võimalusi, lähtudes eriala spetsiifikast ja tuues esile palgatöötajana ja ettevõtjana tegutsemise erisused; kavandab edasist haridus- ja eluteed lähtuvalt oma võimetest, huvidest, teadmistest, oskustest ja hoiakutest;
- 27) analüüsib inimeste tarbimiskäitumist;
- 28) selgitab liigtarbimise põhjusi ja mõju üksikisikule, ühiskonnale ning keskkonnale, tunneb oma õigusi ja vastutust tarbijana;
- 29) märkab ja analüüsib diskrimineerimisjuhtumeid ja pakub lahendusi;
- 30) teab ja analüüsib enda võimalusi kooli ja kogukonna elu ning kohaliku omavalitsuse poliitika kujundamisel;
- 31) kasutab erinevaid allikaid ja leiab nendest asjakohast infot oma arvamuse kujundamiseks;
- 32) tunneb ära valeuudise ja propaganda ja teab, miks need võivad olla ohtlikud;
- 33) märkab ohtusid, avaldab arvamust ajakirjanduses käsitletavate probleemide kohta;
- 34) võrdleb tõekspidamisi, tavasid ja praktikaid erinevate kultuuride ja subkultuuride näitel, mõistab koostöövõimaluste otsimise vajalikkust, märkab erinevate kultuuride mõju Eestis,
- 35) mõistab identiteedi määratlust, selgitab näidete abil, mis on sotsiaalne, kultuuri- ja rahvuslik identiteet ning mitmikidentiteet;
- 36) toob näiteid stereotüüpide, vaenukõne ja sallimatuse kohta ning mõistab nende ohtu ühiskonnale;
- 37) analüüsib oma kogemuste põhjal iseenda kultuuritarbimist;
- 38) selgitab, miks on oluline tunda kultuuripärandit;
- 39) toob näiteid Eesti kultuuri levikust maailmas;
- 40) analüüsib riske, teeb ettepanekuid nende maandamiseks, demonstreerib õpitu olukorras asjakohast lahendamist, selgitades oma käitumist.

Hindamine

Hindamise aluseks on Järveküla Kooli hindamisjuhend. Ühiskonnaõpetuses hinnatakse praktiliste ülesannete, probleemide analüüsimise ja ainealaste põhimõistete tundmist ja kasutust. Tähtsal kohal on igapäevaeluga seonduvate probleemide lahendamine ning asjatundlike otsuste tegemise oskuste omandamine. Olulisel kohal on suuline ja kirjalik arutus. Hindamisel väärtustatakse õpilase oskust põhjendada oma seisukohti, osaleda argumenteeritud arutelus, kuulata teiste arvamusi ning kasutada arutus tõenduspõhiseid väiteid ja näiteid. Tagasisidestatakse uurimuslikke õpivõtteid, mille toel omandavad õpilased probleemide seadmise, hüpoteeside sõnastamise, töö planeerimise ja korraldamise, kriitilise mõtlemise ning tulemuste tõlgendamise ja esitamise oskused. Hinnatakse digivahendite ja tehisintellekti eesmärgipärast, kriitilist ning eetilist kasutamist info otsimisel, analüüsimisel ja digisisu loomisel. Praktiliste tööde hindamine toimub vastavalt kokkulepitud hindamismudelile. Arvestuslike tööde puhul rakendatakse erinevaid meetodeid:

- 1) kontrolltöö ja tunnikontroll;
- 2) suuline vastamine, õpimapp, esitus, projektõpe, uurimus, retsensioon, paaris- ja rühmatöö, praktilised tööd, simulatsioon jne;
- 3) hindamisel võidakse kasutada ka eneseanalüüsi ning kaaslaste hinnanguid.

Arvestuslikule tööle võib eelneda protsessihindamine ehk õpitulemuste vahehindamine. Protsessihindamise käigus antakse õppijatele suulist või kirjalikku edasiviivat tagasisidet selle kohta, kuidas kulgeb liikumine eesmärkide poole. Protsessihindamise viisid on tunnikontrollid, enesekontrollitestid, praktilised tööd (sõnaline tagasiside, sh kaaslaste hinnang, antakse hindamiskriteeriumite alusel).

Võimalikud õppekäigud ja lõimingut toetavad tegevused

6. klass

Vallavalitsuse liikme külalistund, rahatarkuse ja ettevõtlikkuse töötoad, Riigikogu või kohaliku omavalitsuse külastus.

Lõiming liikumisõpetuse ja ujumisega: spordiorganisatsioonid ja vabatahtlik töö neis, koostööoskuste arendamine meeskonnategevustes.

Lõiming eesti keele ja kirjandusega: ajakirjandus, ajalehtede teke, vanad ja uued ajalehed, nende võrdlemine, meedia tarbimise uurimine.

Lõiming võõrkeeltega: riikide ja kultuuride tutvustamine, säästlikud eluviisid eri riikides.

Lõiming tehnoloogiaga: tarbimine, toodete märgistused, ohu- ja ohutusmärgid, autoriõigused, pere eelarve (toiduainete kalkulatsioonid).

Lõiming inimeseõpetusega: erinevad kultuurid, stereotüübid, diskrimineerimine, vabatahtlik tegevus, kodanikualgatus, turvaline interneti kasutamine, turvalise interneti päev, aja planeerimine.

Lõiming loodusõpetusega: keskkonnasõbralikud märgised, Läänemereäärsed riigid, omaalgatuslik projekt keskkonna heaks, teadlik ja säästev tarbimine.

Lõiming matemaatikaga: elulised probleemülesanded, projekt „Koer nimega Money“, diagrammide koostamine ja statistika.

9. klass

Vallavalitsuse liikme külalistund, rahatarkuse ja ettevõtluse töötoad, Riigikogu, valitsuse või kohaliku omavalitsuse külastus.

Lõiming liikumisõpetusega: vabatahtlik tegevus spordis ja spordiorganisatsioonis, koostöö ja juhtimisoskuste arendamine.

Lõiming eesti keele ja kirjandusega: valimisplakatite ja reklaami analüüs, motivatsioonikirja ja CV koostamine, kõne- ja esseevõistlustel osalemine, väitlus ühiskondlikel teemadel.

Lõiming A-võõrkeelega: rahvusvaheliste uudiste ja allikate kasutamine; rahvusvaheliste probleemide arutelu; CV ja motivatsioonikirja koostamine;

Lõiming geograafiaga: keskkonnaressursside kasutamine ning mõju inimestele, keskkonnasäästlik teadlik tarbimine, riikide omavahelised suhted ja globaliseerumine, ränne ja rahvusvaheline koostöö.

Lõiming matemaatikaga: neto- ja brutopalga arvutamine, maksude arvutamine, statistiliste andmete analüüs, diagrammide koostamine ja tõlgendamine.

Lõiming ajalooga: demokraatlikud ja mittedemokraatlikud riigid, inimõiguste areng, propaganda ja meedia mõju ühiskonnas.

Digipädevused

6. klass

Teabe haldamine

Õpilane:

- 1) otsib õpetaja juhendamisel infot erinevatest digiallikatest;
- 2) tunneb ära lihtsamad usaldusväärsed ja ebausaldusväärsed infoallikad;
- 3) kasutab Google Classroom keskkonda õppematerjalide leidmiseks ja tööde esitamiseks;
- 4) haldab oma õppematerjale ja digifaile;
- 5) internetikeskkondade tutvustus ja ülesannete lahendamine nende keskkondades leiduva informatsiooni põhjal (Rae valla kodulehekülg);
- 6) kasutab õpetaja juhendamisel tehisintellektil põhinevaid digivahendeid info otsimiseks ja õppimise toetamiseks;
- 7) mõistab, et tehisintellekti loodud info võib sisaldada vigu ja vajab kontrollimist.

Suhtlemine digikeskkonnas

Õpilane:

- 1) suhtleb digikeskkonnas viisakalt ja järgib kokkulepitud suhtlusreegleid (E-kirja saatmine ja kommentaaride kirjutamine meedias);
- 2) osaleb õpetaja suunamisel digikeskkonnas toimuvates aruteludes ja koostöös;
- 3) kasutab digikeskkonda tagasiside saamiseks ja õpetajaga suhtlemiseks;
- 4) kasutab E-testimise võimalusi (eis.ee).

Sisuloome

Õpilane:

- 1) loob lihtsamat digitaalset õppesisu (tekst, esitus, plakat, mõistekaart, helifailid);
- 2) valib õpetaja abiga sobiva digikeskkonna või töövahendi;
- 3) kasutab juhendamisel digivahendeid õppesisu loomiseks;
- 4) laadib oma töid üles Google Classroom keskkonda;
- 5) järgib õpetaja juhendamisel autoriõigusi ja viitab kasutatud materjalidele;
- 6) kasutab õpetaja juhendamisel tehisintellekti töövahendeid lihtsama digisisu loomisel.

Turvalisus

Õpilane:

- 1) teab isikuandmete avaldamisega seotud riske;
- 2) kasutab turvalisi paroole ja hoiab oma isikuandmeid;
- 3) käitub digikeskkonnas viisakalt ja vastutustundlikult;
- 4) lahendab lihtsamaid tehnilisi probleeme juhendamisel;
- 5) teab, et tehisintellekti kasutamisel ei tohi jagada oma isiklikke andmeid ega teiste inimeste tundlikku infot.

9. klass

Teabe haldamine

Õpilane:

- 1) otsib, võrdleb ja analüüsib infot erinevatest digiallikatest;
- 2) hindab kriitiliselt info usaldusväärsust, eesmärki ja ajakohasust;
- 3) kasutab iseseisvalt Google Classroom keskkonda
- 4) korrastab ja haldab iseseisvalt digifaile ning õppematerjale;
- 5) lahendab ülesandeid digikeskkondades leiduva informatsiooni põhjal (Riigi Teataja, riigiasutuste koduleheküljed, minuraha.ee);
- 6) kasutab eesmärgipäraselt tehisintellektil põhinevaid töövahendeid info otsimiseks, võrdlemiseks ja analüüsimiseks;
- 7) hindab kriitiliselt tehisintellekti loodud vastuste usaldusväärsust ja võimalikke kallutatusi.

Suhtlemine digikeskkonnas

Õpilane:

- 1) suhtleb digikeskkonnas eesmärgipäraselt, viisakalt ja turvaliselt;
- 2) teeb koostööd erinevates digikeskkondades;
- 3) annab ja võtab vastu asjakohast tagasisidet;
- 4) järgib digisuhtluse eetilisi põhimõtteid, sobivat käitumist, konteksti ja sihtrühma ja netiketti;
- 5) kasutab e-testimise võimalusi (nt Eksamite Infosüsteemi testid);

Sisulooime

Õpilane:

- 1) koostab ja jagab esitlusi, plakateid, dokumente, küsitlusi, videoid ja muid digimaterjale;
- 2) kasutab digivahendeid loovaks eneseväljenduseks ja ühiskondlike teemade käsitlemiseks;
- 3) valib eesmärgipäraselt sobivaid digikeskkondi ja töövahendeid;
- 4) järgib autoriõigusi ning viitab kasutatud allikatele korrektselt;
- 5) kasutab tehisintellekti töövahendeid digisisu loomiseks, täiendamiseks ja esitamiseks;
- 6) ühendab tehisintellekti abil loodud sisu oma iseseisva mõtlemise ja analüüsiga;
- 7) järgib tehisintellekti kasutamisel akadeemilise aususe põhimõtteid.

Turvalisus

Õpilane:

- 1) tunneb peamisi digikeskkonna ohte ja oskab end nende eest kaitsta;
- 2) mõistab digijälje mõju inimese mainele ja turvalisusele;
- 3) tunneb ära eksitava või manipuleeriva veebisisu;
- 4) käitub digikeskkonnas vastutustundlikult ja eetiliselt;
- 5) märkab tehisintellekti abil loodud eksitavat või manipuleerivat sisu.